

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Vul onderstaande gegevens in:

Naam aanvrager:	Erfgoed Zeeland
Contactpersoon:	[REDACTED]
E-mailadres:	[REDACTED]
Telefoonnummer:	[REDACTED]
Naam initiatief:	"Beach Archaeology": pilot voor wetenschappelijk verantwoorde publieksarcheologie
Totale kosten:	€ 141.073,50
Gevraagde subsidiebijdrage:	€ 64.033,50
Bedrag cofinanciering door derden:	€ 42.750,00
Bedrag eigen bijdrage:	€ 34.290,00
Inzet vrijwilligers in uren:	1320

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Op de Zeeuwse stranden zijn in de loop der jaren honderden aardewerk scherven opgeraapt en andere archeologische vondsten gedaan. Onder de strandvondsten zijn vuurstenen werktuigen en botresten uit het Pleistoceen, aardewerk uit de IJzertijd en Romeinse tijd en restanten van Middeleeuwse verdrinken dorpen. De strandvondsten lijken onder meer te wijzen op de aanwezigheid van een Romeins militair vlootstation, wat onderdeel van de Romeinse kustverdediging (limes) geweest kan zijn. Een aantal geïnteresseerde burgers en archeo-vrijwilligers hebben in een paar jaar tijd honderden scherven op de Zeeuwse stranden gevonden. Deze mensen hebben contact gezocht met in Zeeland werkzame archeologen. Uit de contacten en vanwege het onmiskenbare belang van de strandvondsten is het samenwerkingsproject "Beach Archaeology" gegroeid. "Beach Archaeology" is dus een project dat vanuit lokale interesse is ontstaan. Verschillende partijen werken nu mee, met elk een andere rol in het project. Hier staat tegenover dat menig bezoeker van de Zeeuwse stranden zich niet bewust is van de rijke hoeveelheid archeologie die zich bevindt onder strand en zee.

De pilot "Beach Archaeology" is gericht op het verzamelen, uitwerken en delen van de strandvondsten. Uitgangspunt van dit project is dat het een participatieproject is waaraan iedereen deel kan nemen en wat gericht is op de samenleving. In deze pilot willen we praktisch aan de slag gaan met de mogelijkheden binnen Malta en de Erfgoedwet voor participatief niet-gravend archeologisch onderzoek. Het is een experiment rondom de mogelijkheden hiervoor binnen de huidige wet- en regelgeving, en gericht op het ontwikkelen van toekomstige richtlijnen. De praktische focus van deze pilot "Beach Archaeology" ligt vooralsnog op een klein stuk van de Zeeuwse stranden, namelijk rondom het plaatsje Vrouwenpolder en het Banjaardstrand op de kop van Walcheren.

Verzamelen

Door middel van *slow archaeology* (**langdurige monitoring**) gaan we het strand monitoren en alle mogelijke bewijzen van het verloren kustlandschap verzamelen. Elke scherf telt mee, om dit verloren deel van het Zeeuwse verleden te vertellen! De inzet van vaste strandbezoekers en leden van de AWN is hierbij cruciaal.

In het kader van de monitoring zullen een aantal **veld- en contactdagen** (gem. 4/jaar) worden georganiseerd, om gezamenlijk te zoeken en ook om methodiek te bespreken. Waar zoek je, hoe zoek je, waarom zoek je (!) en vooral ook welke gegevens (bv. coördinaten, seizoen en waterstand) leg je vast.

De stranden worden ingericht met **informatie** over dit project om mogelijkheden te creëren voor bezoekers van de stranden om mee te doen. Naast informatiepanelen wordt een (mobiel) **vondstloket/'brievenbus'** ingericht waar strandbezoekers hun vondsten kunnen afgeven en onderdeel van het project kunnen worden. Hiermee bevorderen we enerzijds kennisdeling tussen

verschillende partijen en zetten we in op het vergroten van het erfgoedbewustzijn en educatie. Anderzijds zetten we in op een terugkoppeling van de vondsten en de bredere resultaten van het project. Er wordt zoveel mogelijk tweerichtingsverkeer gecreëerd.

Verder wil dit project bestaande **collecties en archieven** inventariseren alsook strandvondsten uit het verleden die zijn gevonden door amateurarcheologen. Ook de vondsten in de rechtuit spectaculaire oudheidkundige collectie van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen (KZGW) worden hierbij betrokken. Deze informatie wordt bij de database gevoegd.

Uitwerken

Door de langdurige monitoring en inventarisatie wordt informatie centraal samengebracht. De vondsten worden **gedetermineerd en geanalyseerd**. Ook hierin staat samenwerking centraal. Waar de amateurarcheologen onmisbaar zijn in de bijna dagelijkse monitoring van het strand, bieden de vrijwilligers van het KZGW inzichtvolle historische informatie en archiefmateriaal over ontdekkingen van de afgelopen 250 jaar, zijn gemeentelijk archeologen belangrijke stappen aan het ondernemen in het begrijpen van de landschappelijke dynamiek en leveren de medewerkers van het Zeeuws Archeologisch Depot vitale kennis over het determineren van de diverse vondsten. En hiermee is nog niets gezegd over het enthousiasme van andere stakeholders, zoals de strandexploitanten en de strandwacht en inhoudelijke en technische input van docenten en studenten van University College Roosevelt. De praktische uitwerking gaat een samenspraak zijn tussen de verschillende stakeholders waarin gezamenlijk wordt bepaald wat de beste manier is om deze vorm van *slow archaeology* op te zetten en alle resultaten te kunnen delen.

Delen

Een interactieve terugkoppeling van de projectresultaten is eveneens een belangrijk onderdeel van deze pilot. Er wordt een **eigenstandige website** ontwikkeld voor het delen van informatie en communiceren van resultaten. De website zal een publieksgericht en interactief karakter hebben, waar bv. een scherventeller op komt en waar bezoekers en projectdeelnemers, of het nou vaste strandzoekers zijn of mensen die één keer iets hebben ingeleverd, ingeleverd materiaal kunnen terugzien. Ook kunnen belangstellenden hun eigen profiel aanmaken en via een forum ideeën en inzichten delen. De website is er verder op gericht om de grotere conclusies van het project te delen. Ook dit is geen eenrichtingsverkeer, maar een doorlopende discussie waarbij deelnemers met elkaar in gesprek kunnen over interpretaties en voortgang van het project.

Dit project begeeft zich in de kern al in de Faro-gedachte en sluit aan op kernwaarde 1: Participatie in de volle breedte, kernwaarde 2: Open houding voor andere erfgoedopvattingen, en kernwaarde 3: Erfgoed middenin de samenleving. Als samenwerking willen we daarin verder gaan, en een interactieve uitwisseling bewerkstelligen waarin de notie "Erfgoed is van iedereen" centraal staat, en wordt gecombineerd met het uitgangspunt van de Zeeuwse participatieve archeologie "Samen beschermen, benutten en beleven we het erfgoed".

Ook voor het verhaal over de Zeeuwse identiteit speelt dit project een belangrijke rol. Zon, zee en strand zijn altijd al onderdeel van de identiteit van Zeeland geweest. Maar juist hier ligt een enorm interessant mysterie voor zowel inwoners en bezoekers als voor wetenschappers. Het kan een nieuwe laag toevoegen aan de identiteit van Zeeland en het zelfbewustzijn van de Zeeuwen vergroten.

De inhoudelijke potentie en implicaties van dit project strekken echter verder. De Romeinse kustlimes strekte zich over een groot deel van de Atlantische kust uit. De sites die binnen dit project aan bod komen zijn verder slechts enkele van de vele voorbeelden van een vindplaats zonder evidente verstoorder, die hierdoor binnen het huidige bestel niet de juiste aandacht kunnen krijgen. Voor Zeeland zijn dat nu eenmaal veel sites die ooit op land lagen, maar inmiddels onder de golven zijn verdwenen. Het is dan ook volledig denkbaar dat het project dat nu min of meer spontaan is ontstaan in de toekomst opgeschaald wordt, naar andere delen van Zeeland (bijv. de verdrinken dorpen), naar andere perioden (bijv. al het Pleistoceen materiaal dat aanspoelt), of richting de collega's en inwoners van nabijgelegen gebieden, provincies en landen die wellicht kampen met dezelfde problematiek en uitdagingen.

Met de toenemende "natuurlijke verstoring" door bijvoorbeeld extreem weer en verdroging van de bodem, raken we aan de grenzen van ons huidige systeem (i.e. de Malta-archeologie). Het streven om zo veel mogelijk in de grond te laten zitten zodat het goed bewaard blijft, gaat niet altijd meer op. Daarbij spelen in deze situatie ook de problemen rondom het verlies van archeologische sites door kusterosie en zandsuppletie een rol en zijn er maatschappelijke zorgen rondom de gevolgen van klimaatverandering, de leefbaarheid aan de kust en de economische toekomst van Zeeland. Juist in

deze situaties worden wetenschappelijk verantwoorde participatieprojecten interessant. Dit kan een belangrijke bouwsteen vormen in een meer evenwichtig en toegankelijk archeologiebeleid.

Uiteraard zullen we onze bevindingen delen met andere initiatieven op het gebied van archeologie en participatie zodat er gezamenlijk gekeken kan worden hoe er in de toekomst nog meer ruimte kan worden gecreëerd voor participatie in de volle breedte binnen de archeologie.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Het uitwerken van het samenwerkingsverband "Beach Archaeology" (als pilot), waarin verschillende partijen samenwerken om de strandvondsten van de Zeeuwse kusten te inventariseren, analyseren en te delen, op een manier dat eenieder hieraan mee kan doen.

Het in samenwerkingsverband uitvoeren van langdurige monitoring van de stranden, het organiseren van velddagen en samenkomsten, het inventariseren van collecties en archieven, het inrichten van een (mobiel) informatie- en verzamelpunt, het analyseren van de vondsten en het inrichten van een eigenstandige website.

Het ontwikkelen van een werkwijze voor wetenschappelijk-verantwoorde publieksarcheologie voor de stranden van Zeeland, en dit op de lange termijn te gaan toepassen. Het concept kan in de toekomst verbreed worden naar andere gebieden en/of gericht worden op andere onderzoeksperioden.

De eindresultaten zijn:

- 1.) Inhoudelijk inzicht in de aard, locatie en datering van verdrongen archeologische sites voor de kust van Zeeland;
 - 2.) Binnen de pilot methoden te vinden en ontwikkelen om samen met geïnteresseerde particulieren, erfgoedinstellingen, educatieve instellingen, lokale overheden en professionele archeologen meerwaarde te halen uit gezamenlijk onderzoek naar (Romeinse) archeologische sites zonder evidente verstoorder;
 - 3.) Methodes te ontwikkelen om resultaten te delen met participanten en een breder publiek.
4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:
- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
 - de doelstelling, resultaten of producten.
- Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.*

De volgende, onderling verbonden en elkaar versterkende, activiteiten/processtappen worden hieronder toegelicht:

1. Langdurige monitoring
2. Informatiepunt en vondstloket/'brievenbus' op het strand
3. Inventariseren van collecties en archieven
4. Determinatie, onderzoek en analyse
5. Het inrichten van een eigenstandige website voor communicatie, terugkoppeling en discussie
6. Visualisatie kustlandschap
7. Communicatie
8. Projectmanagement en Onderzoek naar de opschaalbaarheid van het project

1. Langdurige monitoring

Doelstelling:

Verzamelen van alle mogelijke bewijzen van het archeologische kustlandschap. Elke scherf telt mee om dit verloren deel van het Zeeuwse verleden te vertellen! Wat niet opgeraapt wordt gaat verloren. Het monitoren is bovendien een laagdrempelige en aantrekkelijke vorm van niet-verstorend archeologisch onderzoek die zich uitstekend leent voor bredere deelname.

In samenwerking met de Strandwacht wordt verder nagedacht over het monitoren van de stranden voor wat betreft graaf- en metaaldetectieactiviteiten van strandbezoekers en de vondsten die aanspoelen na bijvoorbeeld herfststormen.

Om het project open te stellen voor vrijwilligers van de AWN, het KZGW en andere geïnteresseerden worden een aantal keer per jaar strand- en depotdagen gepland. Hierbij kan de expertise van reeds participerende vrijwilligers gedeeld worden met nieuwe vrijwilligers en kunnen archeologen reeds ter plekke zaken determineren en uitleg geven over voorlopige resultaten.

Aanpak:

Door de inzet van vaste strandbezoekers en leden van de AWN, en op termijn meer belangstellenden wordt een langdurige en systematische monitoring van het strand gerealiseerd.

Tijdens strandzoekdagen wordt gezamenlijk een stukje strand gesurveyed, en wordt methodiek besproken (bv. waar zoek je, hoe zoek je, waarom zoek je, en welke gegevens (bv. coördinaten, seizoen en waterstand) leg je vast). Net zoals de monitoring zijn ook deze dagen geschikt voor bredere deelname. Tijdens depotsessies worden gezamenlijk vondsten bekeken en besproken. Ook worden tijdens deze samenkomsten ideeën uitgewisseld en het project in brede zin besproken.

Resultaat:

Langdurige monitoring van het strand en veiligstellen van zoveel mogelijk vondsten. Daarnaast via een laagdrempelige en aantrekkelijke vorm van archeologisch veldwerk meer mensen de mogelijkheid geven om aan dit project deel te nemen. Puntsgewijs:

- Bevorderen samenwerkingsverband "Beach Archaeology";
- Gezamenlijk het project dragen, vormgeven en ontwikkelen;
- Een breed publiek de mogelijkheid geven om een actieve bijdrage te leveren aan en onderdeel te zijn van een archeologisch project;
- Gezamenlijk het verdronken kustlandschap van Zeeland onderzoeken;
- Gezamenlijk de praktische mogelijkheden voor een breed gedragen participatief meerjarenproject te verkennen en te ontwikkelen.

2. Informatiepunt en vondstloket/'brievenbus' op het strand

Doelstelling:

Brede informatievoorziening, het betrekken van belangstellenden bij het project, en het aanvullen van de langdurige monitoring van het strand.

Aanpak:

Het inrichten een informatiepunt en (mobiel) vondstloket op het strand. Hierbij wordt onderzocht in welke vorm een vondstloket ingericht kan worden (mogelijkheden variëren van een 'brievenbusloket' tot permanent informatiepunt), welke praktische/materiële voorzieningen nodig zijn, of en hoe er sprake dient te zijn van bemensing i.s.m. vrijwilligers, welke inhoudelijke ondersteuning gewenst is om strandbezoekers van informatie te kunnen voorzien, welke informatie er van de strandbezoekers gevraagd kan en dient te worden, en op welke wijze onderzoeksresultaten teruggekoppeld kunnen worden aan de strandbezoekers.

Resultaat:

Een vaste, duidelijk zichtbare, locatie op het strand draagt bij aan een brede publieke deelname aan archeologisch onderzoek, bewustwording van het erfgoed bij strandbezoekers in het algemeen, en het monitoren van het archeologische landschap op de lange termijn.

Samen met het (mobiele) vondstloket wordt een informatiepaneel over het archeologische landschap en het publieksproject op/bij het strand opgericht. De eigenaar van één van de strandtenten heeft reeds aangegeven hier behoefte aan/belangstelling voor te hebben.

De groeiende kennis van het gebied heeft hiermee een impact op de identiteit van deze regio, wat als waardevol wordt ervaren door bewoners én bezoekers m.b.t. de leefbaarheid van deze regio en de manier waarop omgegaan wordt met toerisme.

3. Inventariseren van collecties en archieven

Doelstelling:

Gezamenlijk een overzicht te verkrijgen van de diverse collecties. Op basis hiervan kan een inhoudelijke werkhypothese worden opgesteld.

Aanpak:

- Inventariseren van bestaande collecties en archieven alsook strandvondsten uit het verleden die zijn gevonden door amateurarcheologen. Ook hierin staat de samenwerking centraal. Waar de amateurarcheologen onmisbaar zijn in de bijna dagelijkse monitoring van het strand, bieden de vrijwilligers van het KZGW inzichtvolle historische informatie en archiefmateriaal over ontdekkingen van de afgelopen 250 jaar;
- Vrijwilligers nemen zelf een rol in de zoektocht naar lokale particuliere collecties;
- De vondsten worden samengebracht in het Zeeuws Archeologisch Depot;
- Studenten van het University College Roosevelt worden betrokken bij de eerste inventarisatie van de diverse collecties.

Resultaat:

Centraal samenbrengen van informatie alsook de deelnemende partijen. Inzicht in de bestaande collecties van strandvondsten. Op basis van het eerste overzicht wordt een inhoudelijke werkhypothese opgesteld om het verdronken landschap te gaan begrijpen.

4. Determinatie, onderzoek en analyse

Doelstelling:

Inzicht krijgen in de aard van het vondstmateriaal. Dit is een uitdagende maar veelbelovende stap in het proces. Bij strandvondsten gaat het om verspoeld materiaal, allicht uit alle (pre)historische perioden. Om meer informatie te halen uit de scherven dan enkel een globale datering is specialistisch onderzoek nodig. Dit onderzoek is een essentieel onderdeel van het proces, omdat de resultaten uit dit onderzoek niet alleen de nodige inzichten geven maar ook weer ter beschikking gesteld gaan worden aan het brede publiek. De inzichten dragen bij aan de Zeeuwse identiteit maar plaatsen de lokale geschiedenis tegelijkertijd in een bredere context. Ook voor ondernemers, marketingexploitanten etc. is dit interessant, omdat het verhaal ook voor bezoekers/toeristen interessant is.

Aanpak:

De vondsten van archeo-vrijwilligers van de stranden alsook oudere collectie worden onderzocht op het niveau dat normaliter van toepassing is bij formeel Malta-onderzoek. De gegevens worden wetenschappelijk verwerkt en gedeeld via een eigenstandige website. Waar mogelijk wordt extra inzet van studenten en vrijwilligers ingepland om zo veel mogelijk geïnteresseerden onderdeel te maken van het onderzoeksproces. Parallel aan het onderzoek naar de scherven loopt onderzoek naar de gevolgen van kusterosie, wat een extra beeld geeft over de aard en ligging van het landschap in het verleden.

Resultaat:

- Gedetermineerde vondsten;
- Inzicht in het (Romeinse) verleden van de archeologische sites voor de Zeeuwse kust
- Kennis over en inzicht in de aard van wetenschappelijk materiaalonderzoek voor vrijwilligers en studenten.

5. Het inrichten van een eigenstandige website voor communicatie, terugkoppeling en discussie

Doelstelling:

Een ontwikkelen van een interactief online platform waar deelnemers en geïnteresseerden informatie kunnen melden en halen, en waar mensen met elkaar in gesprek kunnen over het project en de resultaten.

Aanpak:

Er wordt een publieksgerichte website ingericht en bijgehouden over de strandvondsten (incl. vondstenteller), het archeologische landschap, de samenwerkingspartners en de participatiemogelijkheden.

Resultaat:

Iedereen kan het project volgen. De praktische uitwerking gaat een samenspraak zijn tussen de verschillende stakeholders waarin gezamenlijk wordt bepaald wat de beste manier is om deze vorm van *slow archaeology* op te zetten en alle resultaten te kunnen delen.

6. Visualisatie kustlandschap

Doelstelling:

Wetenschappelijke informatie kan nogal abstract zijn. Daarom wordt er gezocht naar visuele manieren om de onderzoeksresultaten weer te geven, met als primaire notie een reconstructietekening van het Romeinse vlootstation bij Vrouwenpolder.

Aanpak:

Naar gelang het project vordert worden resultaten gebundeld om door een visual artist verwerkt te worden in een reconstructietekening die gebruikt kan worden voor educatie, public awareness en promotiedoeleinden.

Resultaat:

Een aantrekkelijke visuele weergave van onderzoeksresultaten.

7. Communicatie

Doelstelling:

"Beach Archaeology" is een samenwerking tussen burgers, vrijwilligers, erfgoedorganisaties en archeologische wetenschappers. De bedoeling is om zo veel mogelijk samen te werken. De samenwerkende partijen hebben met regelmaat contact en zetten gezamenlijk de lijnen uit voor wat betreft de voortgang van het project. Doel is dat zoveel mogelijk lokale inwoners, instanties, organisaties en andere geïnteresseerden op de hoogte zijn van het project en dus de kans krijgen om mee te doen of hun mening te delen. Dat vergt regelmatige communicatie via beschikbare (reguliere en social) media.

De resultaten, inzichten en ervaringen zullen zowel gedurende als na afronding van de pilot breed worden gedeeld. Tijdens de pilot vormen de website en informatievoorziening op het strand een belangrijke functie. Daarnaast wordt het project op structurele wijze breed onder de aandacht gebracht, o.m. door artikelen in lokale kranten (bv. Provinciaal Zeeuwse Courant), erfgoednieuwsbrieven en updates op de social media platforms van Provincie Zeeland, Erfgoed Zeeland en het Koninklijks Zeeuws Genootschap der Wetenschappen. Ook wordt aansluiting gezocht bij archeologie-gerelateerde landelijke online platforms en publieksgerichte media.

Aanpak:

Het ontwikkelen van een format van regelmatige communicatie over het project en het delen van nieuwe resultaten.

Resultaat:

Het bereik van het project wordt vergroot en zo veel mogelijk personen/instanties krijgen de kans bij te dragen en/of kennis te nemen van de resultaten.

8. Projectmanagement en Onderzoek naar de opschaalbaarheid van het project

Doelstelling:

"Beach Archaeology" is een pilot met veel partijen en onderdelen. Het is de volle intentie om die pilot uit te breiden naar andere delen van de Zeeuwse stranden en/of buiten de provincie, en/of naar andere perioden (bijv. Pleistoceen vondsten). Bovendien willen we weten welke delen van dit project van meerwaarde zijn voor de ontwikkeling van een wetenschappelijk-verantwoorde Faro-archeologie.

Aanpak:

- Regelmatige afstemming tussen alle partijen;
- Het opstellen van een evaluatie over het project na afronding van de pilot, met als belangrijkste kerndoel de vraag: hoe nu verder?

Resultaat:

Opstellen van een plan over hoe deze pilot uitgebreid kan worden en wat de meerwaarde is voor de Faro-Archeologie. Het project heeft de potentie om een waardevolle bijdrage te leveren in de ontwikkeling van een Faro-AMZ

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Activiteit 1: monitoring gehele jaar, maar met name buiten het zomerseizoen. Strand- en of depotdagen; 1x februari/maart (stormseizoen), 1x juni (Nationale Archeologie Dagen), 1x september en 1x december

Activiteit 2: ontwikkeling, ontwerp en planning in voorjaar 2024, plaatsing september 2024.

Activiteit 3: gedurende gehele project.

Activiteit 4: gedurende gehele project.

Activiteit 5: ontwikkeling, ontwerp en planning in voorjaar 2024, lancering september 2024.

Activiteit 6: najaar 2024

Activiteit 7: gedurende gehele project

Activiteit 8: projectmanagement gedurende gehele project, oplevering evaluatie maart 2025

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

- Participatie in de volle breedte

In de Nederlandse archeologie was participatie traditioneel beperkt tot mee graven door een selecte groep van amateurarcheologen, onder leiding van professionals. In deze pilot zoeken we nadrukkelijk een veel breder veld aan actieve deelnemers: inwoners van Walcheren, strandwachten, toeristen, scholieren/studenten. Er zal een harde kern zijn van structurele zoekers en archeologische verenigingen. Zij zullen - met behoud van specifieke verantwoordelijkheden en rollen - mee beslissen over te zetten stappen en activiteiten.

- Open houding voor andere erfgoedopvattingen

De traditionele Malta - archeologie werkt hier niet. Er is geen verstoorder die aangesproken kan worden. Hier is een Faro-AMZ nodig, die nog ontwikkeld moet worden. Deze pilot is uitstekend geschikt om hier een waardevolle bijdrage aan te kunnen leveren.

- Erfgoed midden in de samenleving

De stranden zijn publiek bezit. Er wordt gegraven, gespeeld, gezocht, verzameld. Het is onmogelijk om erfgoed hier te beschermen door een stomp te plaatsen. Hier past de vlucht naar voren, naar inspelen op bewustzijn en een gevoel van eigenaarschap en het organiseren van medeverantwoordelijkheid. Het praktisch toepassen van 'Erfgoed is van iedereen', en in te zetten op een gezamenlijk 'beschermen, benutten en beleven van erfgoed'. Door open te zijn over wat er gevonden kan worden, een gezamenlijk besef van de waarde ervan te laten groeien, door mensen uit te nodigen om vondsten in te leveren in het speciale vondstloket en onderdeel te worden van een archeologisch project, en door de resultaten breed te delen.

8. Aan welke thema(s) en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de

Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief bij? (er zijn meerdere thema's mogelijk)

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

9. Omschrijf voor de door u geselecteerde thema's hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Het primaire thema van deze pilot is Archeologie. Er zijn aanvullend echter veel raakvlakken met een aantal andere thema's. Deze worden hieronder allen toegelicht.

Archeologie

- Archeologie is het primaire thema van dit project. "Beach Archaeology" biedt een kans voor vrijwilligers om op een zinvolle manier een waardevolle en inhoudelijke bijdrage te leveren aan archeologie, zonder dat daar toestemming van bv. overheden of planning voor nodig is. De stranden zijn immers altijd aanwezig en altijd toegankelijk. Bovendien kunnen de archeovrijwilligers hier een bijdrage leveren aan een archeologisch probleem dat niet middels de Malta-archeologie opgelost kan worden. Verder is dit *slow-archaeology*. Dit project gaat niet binnen twee jaar afgerond zijn, sterker nog, hier ligt een uitdaging voor de komende decennia. Immers spoelen de vondsten – voor zo ver we weten – nu al meer dan 250 jaar aan en zal het nog wel een tijd zo doorgaan. "Beach Archaeology" als pilot richt zich nu op één specifieke casus, maar is bewust opgezet om te zoeken naar manieren waarop op een wetenschappelijk-verantwoorde manier van citizen-science toegepast kan worden.

Op de volgende manier heeft "Beach Archaeology" raakvlakken met andere thema's zoals beschreven in Uitvoeringsagenda Faro – deel I

Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein

- Het "Beach Archaeology" project heeft op meerdere niveaus raakvlakken met het thema 'Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein'. Op een persoonlijk niveau – voor diegenen die meedoen aan de monitoring – heeft het zoeken naar scherven gedurende een strandwandeling een positieve impact op hun welzijn. Strand en zee bieden nou eenmaal die rust of dat moment van reflectie, waarbij de zoektocht naar een verleden een toegevoegde betekenis biedt. Hiermee ben je – geheel vrijblijvend en op welk moment je dan ook zin of tijd hebt – op een zinvolle manier bezig met het veiligstellen van vondsten en materialen uit het verleden, aan het bijdragen een archeologische/historische wetenschap, lever je een bijdrage aan de lokale identiteit alsook de leefbaarheid van de regio en voed je het onderzoek naar kusterosie en de gevolgen van klimaatverandering. Dit lijkt wellicht abstract, maar elk van onze deelnemers heeft andere belangen en interesses binnen dit proces. Naast het laagdrempelige en toegankelijke karakter van de stranddagen, het vondstloket en de website kan dit aspect van persoonlijke meerwaarde in de vorm van zingeving en mindfulness een reden zijn voor veel mensen om te participeren. In de toekomst is uitbreiding met concepten zoals 'welzijn op recept' daarnaast ook zeker een veelbelovende optie om te onderzoeken.
- Naast persoonlijke zingeving zorgt het project voor verbinding en bevordert het sociale cohesie. Deelnemers en geïnteresseerden komen samen in gedeelde activiteiten waar eenieder waarde aan hecht. Niet alleen geven de activiteiten mogelijkheden voor

- belangstellenden om elkaar te vinden, het biedt ook een toegankelijke manier voor mensen om aansluiting te vinden bij anderen waardoor het op persoonlijk niveau voor verbinding zorgt.
- Op een ander niveau wordt dit project opgezet met een hele reeks stakeholders. De archeovrijwilligers – zoals hierboven al aangegeven – hebben ieder hun eigen reden en motivatie om deel te nemen. Voor de lokale strandwacht is het – naast hun ongekeerde interesse in het inhoudelijke verhaal – belangrijk dat de stranden opgeruimd worden. Ondernemers in dit gebied vinden zichzelf geholpen in de hernieuwde interesse in lokale identiteit en de manier waarop dit economische meerwaarde geeft. Vrijwilligers van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen vindt in dit project context voor al hun historische vondsten en archieven. Punt is dat we met dit project zo veel mogelijk verschillende mensen, behoeftes, interesses en belangen bij elkaar willen brengen en dit focussen in één doel: “Beach Archaeology”. Niet als een hypothetisch statement, maar met een project dat van de grond af gegroeid is vanuit een lokale samenleving (inclusief de archeologen die onderdeel zijn van die samenleving).

Dynamische leefomgeving

De kustgebieden van Nederland, met duinen en stranden, natuur en recreatie, bezoekers en lokale gemeenschappen vormen een unieke en karakteristieke leefomgeving. Dat geldt niet alleen voor de lokale bewoners, maar ook voor de vele bezoekers die slechts een deel van het jaar aan de kust verblijven. De impact van toerisme, de aard en inrichting van strand- en duingebied en de risico's van kusterosie en de stijgende zeespiegel zijn allemaal factoren die van invloed zijn op deze leefomgeving. Vanuit dit project, dat vanuit de samenleving is ontstaan, bestaat het verlangen om een actieve en positieve bijdrage aan deze leefomgeving te leveren. Door het breed – dóór en vóór de samenleving – ontwikkelen van dit project, door het informatiepunt, de website en door het visualiseren, wordt het ergoed een actief onderdeel van de samenleving. Door het samen onderzoeken van dit archeologische landschap kan iedereen deelnemen en een bijdrage leveren, en kan het project op zijn beurt van meerwaarde zijn voor de deelnemers. Het project vergroot onze kennis van het gebied, draagt bij aan de vorming van de lokale identiteit, en brengt het gebied in een bredere context, namelijk de connectie met de Romeinse *limes*. Door het in kaart brengen van het historische landschap dat verloren raakt en de snelheid waarmee dit gebeurt speelt het project in op bredere klimatologische ontwikkelingen. Niet alleen heeft het project hier een praktische meerwaarde (het veiligstellen van archeologisch materiaal), het draagt ook bij aan bewustwording.

Waarderen van Erfgoed

- “Beach Archaeology” richt zicht op archeologische sites die niet behoren tot de Malta-archeologie. Er is namelijk geen verstoorder, althans binnen de definitie die momenteel gehanteerd wordt. In werkelijkheid vindt er flink wat verstoring plaats door klimaatverandering (kusterosie) en menselijk exploitatie van het kustgebied (bv. zandsuppletie). De strandvondsten waar dit project om draait zouden normaliter niet in aanmerking komen voor formeel onderzoek, maar zijn desalniettemin belangrijk. Deel van de Faro-gedachte die in dit project *on full display* is, zijn burgers – lokale inwoners – die kenbaar maken dat deze archeologische sites die nu verspoelen en deze vorm van archeologie belangrijk zijn en onderdeel moeten zijn van de manier waarop wij met erfgoed omgaan. Hierbij krijgen zij bijval niet alleen van gemeentelijk en provinciaal archeologen, maar ook andere erfgoedinstellingen zoals het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en niet-archeologische instellingen zoals de strandwacht en lokale ondernemers.

Digitaal Erfgoed

- Eén van de speerpunten van dit project is het combineren van citizen-science en de archeologische wetenschap. Het is bewust niet de bedoeling dat door archeovrijwilligers gedane vondsten ergens in een doos verdwijnen. De intentie is dan ook – in deze fase van het project – te experimenteren met een eigenstandige website waarop o.a. de vrijwilliger eigen vondsten kan terugvinden, wat bv. de datering hiervan is en hoe deze vondsten uiteindelijk leiden tot uitspraken over de archeologische sites waar deze strandvondsten ooit onderdeel van waren. Verder hopen we met de site inzicht te bieden in aantallen. Binnen de groep participanten spreken we nu al over de ‘scherventeller’, als het ware een manier om te visualiseren wat en hoeveel er gevonden wordt en wellicht ook door wie (als een klein gaming-experiment). Onderdeel van het project is om deze methode op te zetten en proberen wat wel en niet werkt, met oog op de toepasbaarheid van het project op meerdere stranden en regio's.

Archieven

- Strandvondsten zijn niet uitsluitend een fenomeen van tegenwoordig. Vondsten worden al eeuwen lang aangetroffen op stranden en soms worden deze vermeld in boeken, in brieven en/of andere archiefstukken. Het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen wil binnen dit project op zoek naar al dit soort meldingen, en de verschillende locaties met historische informatie over specifieke vondsten of informatie over de kustontwikkeling bij elkaar brengen.

Erfgoedbewustzijn en educatie

- Het “Beach Archaeology” project heeft een belangrijk raakvlak met erfgoedbewustzijn, namelijk dat lokale inwoners en bezoekers van het strand op een heel praktische wijze bewust worden van de waardevolle archeologische resten die zich aan de kust bevinden. Hier zit ook een element in van bewustwording over de manier waarop je als burger aan dit archeologisch onderzoek kan deelnemen.
- Op het gebied van educatie met betrekking tot onderwijsinstellingen gaat het project vooralsnog vooral aan de slag met studenten van University College Roosevelt. Het project biedt studenten een unieke kans om praktische ervaring op te doen met archeologisch vondstmateriaal, terwijl de bredere analyses en interpretaties niet alleen nieuwe kennis van het gebied en de bredere Romeinse context bieden, maar studenten ook kennis laat maken met het gegeven dat archeologie niet statisch is, maar dat onderzoek en ontwikkelingen kunnen leiden tot nieuwe inzichten en interpretaties. Dit geldt ook voor het brede publiek, met wie de verkregen informatie op een gevarieerde en toegankelijke manier wordt gedeeld. De stranddagen, aan wie eenieder deel kan nemen en die gedeeltelijk ook t.t.v. de Nationale Archeologiedagen worden georganiseerd, alsook de brede informatievoorziening, zijn gericht op educatie in brede zin. Tenslotte heeft ook het in gezamenlijkheid ontwikkelen van praktische methodieken hier een plaats, omdat dit een leerproces van het samenwerkingsverband in het bijzonder en het erfgoedveld in het algemeen is. Het project genereert de bouwstenen waarmee vervolgonthwikkelingen in gang kunnen worden gezet en waar hopelijk het erfgoedveld in brede zin profijt van zal kunnen hebben.

Ondersteuning erfgoedparticipatie

- “Beach Archaeology” is een samenwerking tussen burgers, vrijwilligers, erfgoedorganisaties en archeologische wetenschappers. De bedoeling is om zo veel mogelijk samen te werken en persoonlijke zingeving te stimuleren. Enerzijds is het van belang dat geïnteresseerden een rol krijgen en kunnen participeren, anderzijds richt het project zich ook op mogelijkheden waarop ondernemers deel kunnen nemen of vrijwilligers van erfgoedorganisaties kunnen bijdragen. Verder is het net zo belangrijk dat alles een wetenschappelijke behandeling krijgt, zodat inhoudelijke informatie over de archeologie gemaximaliseerd kan worden. Dit is tweerichtingsverkeer. De archeo-vrijwilligers zijn onmisbaar in hun lokale kennis en tijdsinzet in de monitoring van de stranden, terwijl de archeologen graag – heel graag zelfs – hun kennis delen over alle mooie vondsten. Het project biedt verder verschillende deelnemende partijen de mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen en ook te profileren. Organisaties zoals bv. het KZGW kunnen in het onderzoek naar hun collecties teruggevallen op archeologische kennis van de medewerkers van het Zeeuws Archeologisch Depot. De implementatie van het project en de vondsten kunnen van meerwaarde zijn in de opleidingstrajecten van het University College Roosevelt. Voor erfgoedorganisaties zoals – maar zeker niet uitsluitend – de AWN en het KZGW biedt dit project kansen voor profilering in nieuwsbrieven, social media, etc., wat mogelijk ook een positieve stimulans creëert bij het enthousiasmeren van nieuwe vrijwilligers. Voor de lokale overheden biedt dit project mooie kansen voor publiekscommunicaties. En voor toeristische instellingen (lokale marketingorganisaties en ondernemers) en toeristen/bezoekers zelf kunnen de resultaten van het project alsook de praktische onderdelen van vondstloket, informatiebord en visualisatie een extra dimensie bieden.

Opleidingen

- Onderdeel van “Beach Archaeology” is de inzet van docenten en studenten van University College Roosevelt. Docenten bieden hun expertise als bijdrage in het recreëren van het verloren landschap, terwijl studenten een bijdrage leveren aan bijvoorbeeld het registreren van vondsten in de vorm van een stage. Studenten krijgen een unieke kans om praktische ervaring op te doen met archeologisch vondstmateriaal, de bredere analyses en interpretaties dragen bij aan de opleiding, en studenten kunnen kennismaken met velerlei aspecten van (de effecten van) archeologisch onderzoek. Doordat het project inzet op wetenschappelijk-verantwoorde publieksparticipatie krijgen studenten ook hier ervaring mee, wat een positieve bijdrage kan leveren in de toekomst.

Werkwijzen en wegwijzen

De manier waarop “Beach Archaeology” een bijdrage levert aan het thema ‘werkwijzen en wegwijzen’ is enerzijds het adresseren van het onderliggende issue van archeologische sites die niet onderzocht kunnen worden binnen de Malta-archeologie, en anderzijds het veranderende archeologische werkveld zelf wat zich in toenemende mate richt op een inclusieve werkwijze waarin de notie ‘Erfgoed is van iedereen’ centraal staat. Onze pilot is gericht op het in gezamenlijkheid praktisch ontwikkelen en testen van een methodiek waarbij via een participatief proces, door individuen alsook organisaties, deelgenomen kan worden aan een onderzoek, en waarbij dat onderzoek een bijdrage levert aan individuen en de samenleving in brede zin. We hopen dat deze pilot inzicht biedt in de manier waarop partijen samengebracht kunnen worden en de manier waarom gezamenlijk resultaten gedeeld kunnen worden. Bij het ontwikkelen, en vervolgens kunnen inzetten, van de te ontwikkelen methodiek zal weliswaar meespelen situaties verschillen, waardoor in praktische toepassingen vaak gedeeltelijk sprake zal moeten zijn van maatwerk wat toegespitst is op het archeologisch probleem waar je mee om wilt gaan. Hoewel strandarcheologie een specifieke context betreft, wijzen de effecten van klimaatverandering er op dat in de (nabije) toekomst in toenemende mate nagedacht moet worden over dit soort vraagstukken. Daarnaast zijn er meerdere situaties waarbij er geen verstoorder is. We voorzien om deze reden toch een bredere inzetbaarheid van de methodiek, waardoor deze pilot niet alleen van belang is voor de casus waarbinnen deze nu ontwikkeld wordt, maar juist ook van waarde kan gaan zijn voor een verscheidenheid aan contexten.

10. Omschrijf op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Het issue waarbinnen dit project een rol speelt is tweevoudig. Enerzijds zijn er archeologische sites die niet voor onderzoek etc. in aanmerkingen komen binnen de Malta-archeologie omdat er geen traditionele verstoorder is die verantwoordelijk gehouden kan worden, maar die wel verstoord raken en bedreigd worden, bijvoorbeeld door natuurlijk processen. Anderzijds zijn er sites waarvan bekend is dat deze bestaan, maar die niet structureel gemonitord worden op degradatie. Immers komt Malta-archeologie pas in beeld wanneer er (economische) ontwikkelingen plaats vinden. Deze pilot is van toepassing op dit probleem. Voor de kust verdwijnen archeologische sites – al dan niet door natuurlijk processen – en resten hiervan spoelen aan. De vondsten hieruit zijn uitermate interessant voor archeologen om lokale, regionale en zelfs landelijke verhalen te vertellen, maar komen normaliter niet aan bod binnen het bestaande AMZ-proces. Wat dit project voor ogen heeft is – binnen deze beperkte casus – een methodiek op te zetten waarbij er een verantwoorde Faro-archeologie opgezet wordt, waarbinnen allerlei partijen, van particuliere burgers tot erfgoedinstellingen, in samenspraak met de wetenschap, tot resultaten komen die voor iedereen van belang zijn.

Naast deze inhoudelijk op te lossen uitdaging, wil dit project anderzijds aansluiten bij de ontwikkelingen die momenteel spelen binnen ‘archeologisch Nederland’, waarbij in toenemende mate wordt nagedacht over het actief bij archeologie betrekken van zoveel mogelijk personen en instanties. Het project zoekt daarom manieren waarop verschillende belangen binnen een samenleving aan bod komen, en waarbij eenieder zijn of haar betekenis kan halen uit de omgeving en het onderdeel zijn van een archeologisch project. Zo’n archeologisch locatie heeft stakeholders, waarbij in dit geval inwoners en bezoekers mogelijk andere, maar in veel opzichten wel aansluitende behoeftes hebben dan bv. strandexploitanten of professioneel archeologen. Om archeologie maatschappelijk relevant te maken en houden is het belangrijk om manieren te ontwikkelen om al die belangen bij elkaar te brengen en de dialoog te genereren over de toekomst van de desbetreffende archeologische site en de manier waarop deze een plek krijgt in de lokale leefomgeving.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken. *Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.*

Een van de evidente issues op dit moment is de rol van de archeo-vrijwilligers binnen archeologisch onderzoek. Hiervoor is vaak weinig ruimte binnen de Malta-archeologie. Dit project is bewust op zoek naar een manier om Faro-archeologie wetenschappelijk-verantwoord in te richten. Met deze pilot hopen we daar ervaring mee op te doen. Verder zoeken we zo veel mogelijk naar de inclusie van partijen die niet direct met archeologie bezig zijn, maar daar wel interesse of belang bij hebben. Binnen dit project is bijvoorbeeld erg veel interesse van lokale strandexploitanten, bijvoorbeeld campinghouders. Bovendien biedt het onderzoek naar sites die niet onder de Malta-archeologie vallen inzicht voor het provinciaal en gemeentelijk archeologiebeleid. Specifiek voor het "Beach Archaeology" project is het in ontwikkeling zijnde waterbodembeluid, waarbij de manier waarop vorm gegeven moet worden aan onderzoek of behoud van dergelijke sites nog een speciaal punt van aandacht is.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

AWN: vrijwilligers voor monitoring, zoeken naar particuliere collecties

KZGW: onderzoek naar archieven en oude collecties

Walcherse Archeologisch Dienst (namens gemeente Veere): onderzoek naar landschapsontwikkeling, gemeentelijk beleid, lokale contacten

Oosterschelde Archeologisch Samenwerkingsverband (OAS) (namens de gemeente Noord-Beveland): onderzoek naar landschapsontwikkeling, gemeentelijk beleid, lokale contacten

University College Roosevelt (UCR): onderzoek naar landschapsdynamiek, studenten voor stages

Provincie Zeeland: projectcoördinatie

Erfgoed Zeeland: communicatie, website

Zeeuws Archeologisch Depot (ZAD): specialistische kennis.

De samenwerkende partijen hebben met regelmaat contact en zetten gezamenlijk de lijnen uit voor wat betreft de voortgang van het project.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Op alle mogelijk vlakken. Het project is ontstaan uit interesse van lokale vrijwilligers en het merendeel van de monitoring vindt door hen plaats. Wanneer er bij stranddagen sprake gaat zijn van een toenemend aantal belangstellenden zullen de ervaringen en praktische inzet van de vaste vrijwilligers van grote waarde zijn. Het vondstloket en de eventuele bemensing hiervan wordt eveneens in samenspraak met de vrijwilligers ontwikkeld. Vrijwilligers van het KZGW zullen zich bezighouden met hun collecties. De organisaties hebben vanuit het project ook nieuwe mogelijkheden om hun eigen leden en andere geïnteresseerden te bereiken, wat voor een verhoogde zichtbaarheid van de vrijwilligers leidt. Vanuit archeologen wordt specialistische kennis geleverd. Echter het project, de ontwikkeling en de organisatie wordt in gezamenlijkheid vormgegeven.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld. *Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc.* De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Klik of tik om tekst in te voeren.

Doelgroep: Faro-netwerk

“Beach Archaeology” is een samenwerking tussen burgers, vrijwilligers, erfgoedorganisaties en archeologische wetenschappers. De bedoeling is om zo veel mogelijk samen te werken. De samenwerkende partijen hebben met regelmaat contact en zetten gezamenlijk de lijnen uit voor wat betreft de voortgang van het project.

De resultaten, inzichten en ervaringen zullen zowel gedurende als na afronding van de pilot breed worden gedeeld. Een fundamenteel uitgangspunt van deze pilot is dat eenieder die deel wil nemen aan dit project dit niet alleen kan doen, maar vervolgens ook deel wordt van het vervolgtraject. De website die in het kader van deze pilot ontwikkeld wordt vormt daarom een centraal onderdeel van dit project. Dit een communicatiemiddel om deelnemers, belangstellenden, etc. inzicht in de voortgang van het project te geven, en een middel te bieden om via een discussieplatform met elkaar in gesprek te gaan. Ook de verdere primaire informatievoorziening, zoals het informatie- en verzamelpunt op het strand en de visualisatie, zijn deel van deze communicatie.

Daarnaast zal actief worden gezocht naar samenwerking met andere initiatiefnemers op het Faro-platform. Waar mogelijk willen we elkaar ondersteunen en van elkaar leren.

Hoewel de pilot gericht is op een specifieke locatie en archeologische periode is reeds genoemd dat er verschillende kansen liggen om dit project uit te breiden, zowel in geografische als chronologische zin. Er bestaan reeds contacten met erfgoedorganisaties uit aangrenzende gebieden waar een vergelijkbare situatie speelt en uitdaging ligt. Deze erfgoedorganisaties zullen nauw betrokken worden bij de voortgang van de pilot.

In bredere zin is geconstateerd dat behoefte is aan een Faro-AMZ, en dat deze pilot uitstekend geschikt is om hier een waardevolle bijdrage aan te kunnen leveren. De evaluatie die volgt uit de pilot zal dan ook breed worden gedeeld, met zowel het erfgoedveld in brede zin als met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Doelgroep: In aansluiting op bovenstaande richten we ons met dit project, en juist ook met voortgangs-berichten en doorlopende uitnodigingen voor deelname, op **lokale en regionale inwoners, erfgoedorganisaties, en belangstellenden in brede zin.**

- In afstemming met lokale organisaties (e.g. strandexploitanten, dorpsraad) wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd (in het dorpshuis dan wel bij een strandexploitant) voor de inwoners van Vrouwenpolder, het dorp wat gelegen is bij het strand waar de pilot zich op richt. Ook worden hiervoor lokale bestuurders (zoals gemeenteambtenaren en wethouders) uitgenodigd. Intentie is op dit tenminste éénmaal aan het begin van het project en éénmaal gedurende/ten tijde van de afronding van de pilot te organiseren.

- We zoeken aansluiting bij de Erfgoedlijnen 'Historisch Haringvliet' en 'De limes', waar het project thematische en geografische connecties mee heeft, allereerst om resultaten te delen en belangstellenden de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan het project. Desgewenst kan een presentatie voor (één van) de erfgoedtafels van deze erfgoedlijnen gehouden worden. Bij de erfgoedtafels zijn musea, erfgoedinstellingen, gemeenten, ondernemers en vrijwilligers aangesloten, en werken deze partijen samen aan het doel om erfgoed beleefbaar te maken. De erfgoedtafels komen 4 tot 6 keer per jaar bij elkaar. In samenspraak wordt gekeken wanneer en hoe vaak aansluiting bij deze tafels wenselijk is.
- Het project wordt op structurele wijze breed onder de aandacht gebracht, o.m. door artikelen in lokale kranten (bv. Provinciaal Zeeuwse Courant) en updates op de social media platforms van Provincie Zeeland, Erfgoed Zeeland en het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen.
- In de nieuwsbrief van het KZGW, en in het door Erfgoed Zeeland uitgegeven magazine 'Zeeuws Erfgoed' zal geregeld aandacht besteed worden aan het project en de voortgang. Deze nieuwsbrieven verschijnen zowel fysiek als digitaal en worden verzonden aan zowel particuliere belangstellenden alsook regionale en landelijke erfgoedorganisaties.
- Activiteiten en updates van het project worden aangemeld bij www.romeinen.nl, een online publieksplatform waar alle informatie over de Romeinse tijd in Nederland wordt samengebracht, en waar publieksactiviteiten worden vermeld.
- Resultaten worden gedeeld in o.m. landelijke archeologische tijdschriften (bv. Archeologie in Nederland, Archeologie Magazine).
- De resultaten van het project 'Beach Archaeology' worden gedeeld met de internationale en nationale partners die onderdeel zijn van het project "Bridging the North Sea: connectiviteit in het Noordzeebekken in de Romeinse en moderne tijd". Dit betreft Provincie Zuid-Holland, Oost- en West-Vlaanderen (B), Departement du Nord (F), Departement Pas de Calais (F), Kent (GB), North East England (GB), Museumpark Archeon, Universiteit Leiden, Rijksmuseum van Oudheden, Universiteit Gent (B), Museum Oudenburg (B), stad Boulogne-sur-Mer (F), Kent County Council (GB), Newcastle University (GB) en Tyne & Wear Archives & Museums (GB). Binnen dit samenwerkingsverband delen we inhoudelijk resultaten en gaan we op zoek naar opschaalbaarheid van het project buiten provincie- en landsgrenzen (voor updates zie [hier](#)).

Frequentie: doorlopend gedurende het project.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is.

Het merendeel van het project wordt – naast de inzet van vrijwilligers - gedragen door Erfgoed Zeeland en de Provincie Zeeland. De primaire reden hiervoor is de verantwoordelijkheid die de Provincie Zeeland (en Erfgoed Zeeland) draagt voor het behouden van ex situ vindplaatsen (als Zeeuws Archeologisch Depot) en in situ vindplaatsen. Dat wil zeggen dat er een belang is bij de archeologisch inhoudelijke resultaten van het project en de vervolgstappen die potentieel gezet moeten worden om dit archeologisch erfgoed al dan niet in situ te bewaren. Daarnaast is er een groot belang en behoefte aan publieke participatie en een hierbij horende ontwikkeling van een wetenschappelijk-verantwoorde Faro-archeologie. Om deze reden wordt het merendeel van de financiën op deze manier gedragen, waarbij het subsidiebedrag vooral nodig is voor onderdelen waarvoor geen interne expertise is. Daarnaast zijn er nog bedragen vanuit de Walcherse Archeologische Dienst, die hun lokale expertise delen, mede vanwege het belang van de gemeente Veere. Als lokale onderwijsinstelling neemt ook de UCR deel aan het project, met name vanuit hun expertise over de kustontwikkeling en de begeleiding van deelnemende studenten. Hun inzet is hiermee in de begroting ook gekend.

De inzet van de deelnemers is uiteraard een elementair onderdeel van de inzet.

Het project is ingericht als pilot, dus de verwachte lange termijn impact betreft de eerdergenoemde punten van sociale cohesie alsook de archeologisch inhoudelijke kennis die ook weer doorgegeven wordt, en bestaat verder uit een bijdrage aan het vraagstuk over hoe aan Faro-archeologie vorm gegeven kan worden.

Ingevuld door:

Datum: 20 september 2023